

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009–2014

Istuntoasiakirja

A7-0257/2013

12.7.2013

MIETINTÖ

Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2012
(2013/2051(INI))

Vetoamusvaliokunta

Esittelijä: Nikolaos Salavrakos

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	12
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	16

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2012 (2013/2051(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksen 2012,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 24 artiklan kolmannen kohdan, 228 artiklan ja 298 artiklan,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 ja 43 artiklan,
 - ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2008 antamansa päätöslauselman¹ Euroopan parlamentin päätöksen tekemiseksi oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista 9 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom muuttamisesta²,
 - ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2006 tehdyn Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen yhteistyötä koskevan puitesopimuksen, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2006,
 - ottaa huomioon 1. tammikuuta 2009 annetut oikeusasiamiehen ohjesäännön täytäntöönpanosäännökset³,
 - ottaa huomioon aikaisemmat Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta antamansa päätöslauselmat,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 205 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen virkkeen,
 - ottaa huomioon vetoamusvaliokunnan mietinnön (A7-0257/2013),
- A. ottaa huomioon, että oikeusasiamiehen vuosikertomus 2012 luovutettiin virallisesti Euroopan parlamentin puhemiehelle 21. toukokuuta 2013 ja että oikeusasiamies Nikiforos Diamandouros esitteli kertomuksen vetoamusvaliokunnalle 28. toukokuuta 2013 Brysselissä;
- B. ottaa huomioon, että vuoden 2012 vuosikertomus on Nikiforos Diamandourosin viimeinen vuosikertomus Euroopan oikeusasiamiehenä, sillä hän ilmoitti 14. maaliskuuta 2013 Euroopan parlamentin puhemiehelle aikeestaan jäädä eläkkeelle 1. lokakuuta 2013; ottaa huomioon, että Nikiforos Diamandouros valittiin Euroopan oikeusasiamieheksi ensimmäisen kerran vuonna 2003 ja uudelleen vuosina 2005 ja 2010;

¹ EUVL C 286, 27.11.2009, s. 172.

² EYVL L 113, 4.5.1994, s. 15.

³ Tehty 8. heinäkuuta 2002 ja muutettu oikeusasiamiehen päätöksellä 5. huhtikuuta 2004 ja 3. joulukuuta 2008.

- C. ottaa huomioon, että Nikiforos Diamandouros on toiminut kymmenen vuotta Euroopan oikeusasiamiehen virassa; ottaa huomioon, että hänen seuraajansa valitaan kaudeksi, joka alkaa 1. lokakuuta 2013 ja päättyy Euroopan parlamentin vaaleihin vuonna 2014, ja sen jälkeen uuden parlamentin on käynnistettävä uusi valintamenettely;
- D. ottaa huomioon, että SEUT:n 24 artiklassa määrätään, että ”jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 228 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen”;
- E. ottaa huomioon, että SEUT:n 228 artiklalla Euroopan oikeusasiamiehelle annetaan valtuudet ottaa vastaan kanteluja EU:n toimielinten, elinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä;
- F. ottaa huomioon, että SEUT:n 298 artiklan mukaan EU:n toimielimet, elimet ja laitokset ”tukeutuvat tehtäviään hoitaessaan avoimeen, tehokkaaseen ja riippumattomaan eurooppalaiseen hallintoon” ja että samassa artiklassa annetaan mahdollisuus sisällyttää asetuksilla sekundaarioikeuteen tähän tarkoitukseen tarkoitettuja konkreettisia säännöksiä, joita voidaan soveltaa koko EU:n hallintoon;
- G. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaan ”jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa”;
- H. ottaa huomioon, että EU on nimennyt vuoden 2013 Euroopan kansalaisten teemavuodeksi juhlistaakseen EU:n kansalaisuuden 20. vuosipäivää;
- I. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 43 artiklan mukaan ”jokaisella unionin kansalaisella sekä jokaisella luonnollisella henkilöllä ja oikeushenkilöllä, jonka asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jäsenvaltiossa, on oikeus tehdä Euroopan oikeusasiamiehelle kantelu, joka koskee unionin toimielinten, elinten tai laitosten toiminnassa ilmenneitä epäkohtia, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä”;
- J. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti hyväksyi oikeusasiamiehen laatiman hyvän hallintotavan säännösten 6. syyskuuta 2001 antamassaan päätöslauselmassa;
- K. ottaa huomioon, että ”hallinnollisesta epäkohdasta” on kyse silloin, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti;
- L. ottaa huomioon, että tämän määrittelyn perusteella hallinnolliset epäkohdat eivät rajoitu tapauksiin, joissa rikottu määräys tai periaate on oikeudellisesti sitova; ottaa huomioon, että hyvän hallintotavan periaatteet velvoittavat lainsäädäntöä enemmän, sillä niiden nojalla edellytetään, että EU:n toimielimet täyttävät oikeudelliset velvoitteensa ja ovat myös palveluhenkisiä ja että ne varmistavat, että kaikkea yleisöä kohdellaan oikeudenmukaisesti, puolueettomasti ja ihmisarvoisesti ja siten, että se voi käyttää oikeuksiaan kaikilta osin;

- M. ottaa huomioon, että vuonna 2012 oikeusasiamies vastaanotti 2 442 kantelua (2 510 vuonna 2011) ja käsitteli 2 460 kantelua (2 544 vuonna 2011); ottaa huomioon, että 740 kantelua (30 prosenttia) kuului hänen toimivaltaansa;
- N. ottaa huomioon, että suurin osa kanteluista (56 prosenttia) saadaan sähköisessä muodossa ja ne rekisteröidään kaikilla 23 virallisella kielellä saatavilla olevan Euroopan oikeusasiamiehen interaktiivisen verkkosivuston välityksellä;
- O. ottaa huomioon, että oikeusasiamies käynnisti kantelujen perusteella 450 tutkintaa (382 vuonna 2011); ottaa huomioon, että se merkitsee 18 prosentin kasvua verrattuna vuoteen 2011; ottaa huomioon, että hän käynnisti 15 oma-aloitteista tutkintaa (14 vuonna 2011) ja esitteli Euroopan parlamentille yhden erityiskertomuksen;
- P. ottaa huomioon, että oikeusasiamies päätti 390 tutkintaa (mukaan luettuna 10 oma-aloitteista tutkintaa), joista 206 oli vuodelta 2012, 113 vuodelta 2011 ja 71 aikaisemmilta vuosilta; ottaa huomioon, että 85,3 prosenttia (324) päätetyistä tutkinnoista oli yksityisiltä kansalaisilta ja 14,7 prosenttia (56) yrityksiltä, järjestöiltä ja muilta oikeushenkilöiltä;
- Q. ottaa huomioon, että 1 467 vastaanotettua kantelua kuului jonkin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen toimivaltaan; ottaa huomioon, että verkosto koostuu kansallisista ja alueellisista oikeusasiamiehistä ja vastaavista elimistä EU:ssa, ETA:ssa, Sveitsissä ja ehdokasvaltioissa; ottaa huomioon, että vetoamusvaliokunta on verkoston täysivaltainen jäsen; ottaa huomioon, että oikeusasiamies siirsi 63 kantelua kyseiselle valiokunnalle;
- R. ottaa huomioon, että 52,7 prosenttia vuonna 2012 käsiteltäväksi otetuista kanteluista koski Euroopan komissiota, 5,2 prosenttia Euroopan parlamenttia, 3,0 prosenttia Euroopan ulkosuhdehallintoa, 1,5 prosenttia Euroopan investointipankkia ja 20,9 prosenttia muita EU:n toimielimiä, laitoksia tai elimiä;
- S. ottaa huomioon, että vuonna 2012 tutkittujen väitettyjen epäkohtien päätyypit olivat laillisuus (27,7 prosenttia), tietopyynnöt (12,5 prosenttia), oikeudenmukaisuus (10,3 prosenttia), päätösten määräajat (8 prosenttia) ja pyynnöt saada tarkastella asiakirjoja (6,7 prosenttia);
- T. ottaa huomioon, että oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa 76 päätetyssä tapauksessa (19 prosenttia) ja havaitsi epäkohdan 56 tapauksessa (14 prosenttia);
- U. ottaa huomioon, että se, että hallinnollisia epäkohtia ei löydy, ei ole välttämättä kantelun tekijän kannalta kielteinen lopputulos, sillä hänelle voi olla hyötyä kyseiseltä toimielimeltä saamastaan kattavasta selvityksestä ja tapausta koskevasta oikeusasiamiehen riippumattomasta analyysistä ja hän saa varmuuden siitä, että kyseinen elin on toiminut hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti;
- V. ottaa huomioon, että 80 tapauksessa saatiin vuonna 2012 aikaiseksi sovintoratkaisu tai kyseinen elin ratkaisi asian; ottaa huomioon, että kun oikeusasiamies ei havaitse hallinnollisia epäkohtia tai tutkinnan jatkamiseen ei ole perusteita, hän voi antaa

lisähuomautuksen; ottaa huomioon, että lisähuomautuksella pyritään neuvomaan toimielintä siinä, miten se voi parantaa kansalaisille tarjoamiensa palvelujen laatua;

- W. ottaa huomioon, että oikeusasiamies päätti 47 tapausta, joissa hän havaitsi hallinnollisen epäkohdan, antamalla toimielimelle kriittisen huomautuksen; ottaa huomioon, että yhdeksässä tapauksessa kyseinen toimielin otti vastaan suositusluonnoksen;
- X. ottaa huomioon, että oikeusasiamies antaa kriittisen huomautuksen, jos
i) asianomainen toimielin ei enää kykene poistamaan hallinnollista epäkohtaa,
ii) hallinnollisella epäkohdalla ei ole yleistä vaikutusta ja iii) seurantatoimet eivät vaikuta tarpeellisilta; ottaa huomioon, että oikeusasiamies antaa kriittisen huomautuksen myös, jos hän katsoo, että suositusluonnoksesta ei ole hyötyä, jos toimielin ei ota vastaan suositusluonnosta tai jos hän katsoo, ettei ole tarkoituksenmukaista antaa erityiskertomusta;
- Y. ottaa huomioon, että oikeusasiamies antaa suositusluonnoksen, kun kyseinen toimielin voi poistaa hallinnollisen epäkohdan tai kun hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia; ottaa huomioon, että vuoden 2012 aikana oikeusasiamies laati 17 suositusluonnosta;
- Z. ottaa huomioon, että oikeusasiamies antoi Euroopan parlamentille vuonna 2012 yhden erityiskertomuksen; ottaa huomioon, että tämä erityiskertomus koskee tapaa, jolla komissio hoiti kansalaisaloitteet Wienin lentoaseman laajentamisesta aiheutuvien, kielteisinä pidettyjen seurausten torjumiseksi; ottaa huomioon, että Euroopan parlamentille annettava erityiskertomus on oikeusasiamiehen tehokkain väline ja muodostaa oikeusasiamiehen viimeisen varsinaisen toimen tapauksen käsittelyssä;
- AA. ottaa huomioon, että parlamentin mietinnössä erityiskertomuksesta todettiin, että oikeusasiamiehen huolet mahdollisista hallinnollisista epäkohdista olivat perusteltuja;
- AB. ottaa huomioon, että oikeusasiamies julkaisee vuosittain tutkimuksen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten seurauksena toteutetuista toimista; ottaa huomioon, että vuoden 2011 tutkimus osoitti, että kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten seurantatoimien onnistumisprosentti oli 84 prosenttia;
- AC. ottaa huomioon, että vuonna 2012 oikeusasiamies keskittyi erityisesti eri vammaisuusasteisten vammaisten integraatioon; ottaa huomioon, että oikeusasiamies toimii yhdessä Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnan, Euroopan komission, perusoikeusviraston ja Euroopan vammaisfoorumin kanssa suojellakseen, edistääkseen ja valvoakseen EU:n kehyksen täytäntöönpanoa YK:n vammaisyleissopimuksen nojalla; ottaa huomioon, että kyseessä on ensimmäinen ihmisoikeussopimus, jonka EU on ratifioinut;
- AD. ottaa huomioon, että neuvosto kannatti ehdotusta, jonka mukaan YK:n vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoa seurataan EU:n tasolla kehyksessä, johon sisältyvät myös oikeusasiamies ja vetoisuusvaliokunta;
- AE. ottaa huomioon, että Euroopan laadunhallintajärjestö antoi vuonna 2012

oikeusasiamiehelle virallisesti Committed to Excellence -tunnustuksen;

1. hyväksyy Euroopan oikeusasiamiehen antaman vuoden 2012 vuosikertomuksen ja panee merkille, että oikeusasiamies Diamandouros siirtyy eläkkeelle 1. lokakuuta 2013;
2. kiittää oikeusasiamies Diamandourosta hänen esimerkillisestä työstään Euroopan oikeusasiamiehenä kymmenen viime vuoden aikana sekä niistä tuloksista, joita hän on saavuttanut pyrkimyksessään lisätä Euroopan unionin oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta; toivoo, että hän voi nauttia eläkevuosistaan terveenä ja toivottaa hänelle kaikkea hyvää hänen tulevissa toimissaan;
3. antaa tunnustuksen siitä erinomaisesta työstä, jota oikeusasiamies on tehnyt sekä vahvistaakseen että syventääkseen vuoropuhelua kansalaisten, kansalaisyhteiskunnan, toimielinten ja muiden sidosryhmien kanssa kaikilla tasoilla;
4. ottaa huomioon, että puolet Euroopan kansalaisista katsoo, että toiseksi tärkein kansalaisoikeuksista on oikeus hyvään hallintoon, ja katsoo, että oikeusasiamiehen jatkuvat ponnistelut päätöksentekomenettelyn ja hallinnon avoimuuden ja tilivelvollisuuden lisäämiseksi Euroopan unionin päätöksenteossa ja hallinnossa ovat merkittäviä pyrittäessä kohti unionia, jossa ”päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia”, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklassa määrätään; kehottaa seuraavaa Euroopan oikeusasiamiestä jatkamaan edeltäjänsä hyvää työtä näiden merkittävien tavoitteiden saavuttamiseksi;
5. arvostaa oikeusasiamiehen väsymätöntä panostusta, jolla hän on pyrkinyt saamaan kansalaiset tietoisiksi perussopimuksen mukaisista oikeuksistaan ja kannustanut EU:n toimielinten, elinten ja laitosten hallintoja lisäämään avoimuutta ja palveluhenkisyttä;
6. katsoo, että oikeusasiamies on aina käyttänyt toimivaltuuksiaan aktiivisella ja tasapainoisella tavalla, ja kiittää häntä erinomaisista yhteistyösuhteista sekä yhteistyöstä parlamentin ja erityisesti sen vetoamusvaliokunnan kanssa;
7. panee merkille, että 52 prosenttia EU:n kansalaisista katsoo, että oikeusasiamiehen tärkein tehtävä on varmistaa, että kansalaiset tuntevat oikeutensa ja osaavat käyttää niitä, joten oikeusasiamiehen on parannettava viestintäänsä unionin kansalaisten kanssa ja vahvistettava yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kanssa;
8. kehottaa toteuttamaan tarvittavia toimia, jotta voitaisiin nopeuttaa kantelujen käsittelyä, tutkintojen suorittamista ja päätöksentekoa koskevia menettelyjä;
9. toistaa, että 42 prosenttia Euroopan kansalaisista ei ole tyytyväisiä EU:n hallinnon avoimuuden tasoon, ja painottaa tarvetta siihen, että oikeusasiamies jatkaa pyrkimyksiään auttaakseen EU:n toimielimiä lisäämään avoimuuttaan, tehokkuuttaan ja kansalaisystävällisyyttään muodostamalla yhteyksiä toimielinten ja kansalaisten välille;
10. toteaa, että avoimuuteen liittyvät kantelut ovat aina olleet oikeusasiamiehen kantelulistan kärjessä; toteaa myös, että kyseiset kantelut ovat vähentyneet

huippuvuodesta 2008, jolloin 36 prosenttia kantelijoiden syytöksistä koski avoimuuden puutetta, 21,5 prosenttiin vuonna 2012; katsoo, että tämä on merkki siitä, että EU:n toimielimet ovat merkittäväällä tavalla pyrkineet lisäämään avoimuutta; kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia pyrkimään siihen, että tämä luku edelleen laskee, tekemällä yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa ja panemalla täytäntöön tämän suositukset; on kuitenkin edelleen huolestunut avoimuutta, asiakirjojen julkisuutta ja henkilötietoja koskevien kantelujen jatkuvasti korkeasta määrästä, sillä ne vaarantavat toimielinten välisen vuoropuhelun ja vahingoittavat EU:n julkisuuskuvaa ja kansalaisten asennetta EU:ta kohtaan;

11. tähdentää, että avoimuus, mahdollisuus tiedonsaantiin, kansalaisten oikeuksien kunnioittaminen ja korkeat eettiset normit ovat olennaisia edellytyksiä kansalaisten ja toimielinten keskinäisen luottamuksen säilymiselle ja että tämä luottamus on erityisesti nykyisessä vaikeassa taloustilanteessa erittäin tärkeää EU:n integraation tulevaisuudelle;
12. kehottaa EU:n toimielimiä ottamaan julkishallinnon digitalisoituessa huomioon vanhusten erityistarpeet, sillä suuri osa heistä ei ole tottunut käyttämään nykyaikaista tieto- ja viestintätekniiikkaa, ja tukemaan heitä helppokäyttöisten sovellusten, käytännöllisten verkkoapuohjelmien ja helposti saatavilla olevien ei-digitaalisten yhteydenottomahdollisuuksien avulla;
13. toteaa, että vuonna 2012 oikeusasiamies rekisteröi 2 442 kantelua ja että se oli ennätysvuosi sekä käynnistettyjen tutkintojen (465 tutkintaa, mikä merkitsee 18 prosentin lisäystä vuoteen 2011 verrattuna) että päätökseen saatujen tutkintojen (390 tutkintaa, mikä merkitsee 23 prosentin lisäystä) osalta;
14. panee tyytyväisenä merkille oikeusasiamiehen esittelemät kymmenen keskeistä tapausta, joilla tarjotaan malliesimerkkejä hallinnollisille käytännöille EU:n eri toimielimissä monella eri alalla;
15. katsoo, että oikeusasiamiehelle vuonna 2012 jätettyjen kantelujen kokonaismäärän väheneminen on lisätodiste oikeusasiamiehen verkkosivustolla olevan interaktiivisen oppaan menestyksestä ja että tämä opas on tehokas työkalu, jonka tarkoituksena on sekä varmistaa, että entistä harvemmat kansalaiset kantelevat oikeusasiamiehelle väärästä syystä, että parantaa mahdollisuuksia neuvoa kantelijoita kääntymään oikean tahon puoleen; toteaa, että suuntaus vahvistaa, että yhä suurempi määrä Euroopan oikeusasiamiehen puoleen kääntyvistä henkilöistä tekee niin oikeista syistä; ehdottaa, että Euroopan parlamentin jäsenet sekä EU:n toimielimet, elimet ja laitokset samoin kuin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenet laittavat verkkosivustoilleen ja sosiaalisen median kanavilleen suoran linkin edellä mainittuun interaktiiviseen oppaaseen;
16. korostaa, että oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomien kantelujen määrä (1 720) oli vähäisin kymmeneen vuoteen; kehottaa oikeusasiamiestä jatkamaan pyrkimyksiään näiden tapausten vähentämiseksi edelleen;
17. tunnustaa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston merkittävän panoksen ja painottaa tehokkaan yhteistyön hyödyllisyyttä Euroopan kansalaisten eduksi; toteaa, että

60 prosenttia oikeusasiamiehen vuonna 2012 käsittelemistä kanteluista kuului verkoston jonkin jäsenen toimivaltaan; muistuttaa, että vetoamusvaliokunta on verkoston täysivaltainen jäsen; toteaa, että vuonna 2012 oikeusasiamies siirsi 63 kantelua tälle valiokunnalle; antaa tunnustusta Euroopan oikeusasiamiehelle verkoston onnistuneesta koordinoinnista; katsoo, että tämä tehtävä on keskeinen osa oikeusasiamiehen toimintaa ja että EU:n lainsäädännön kansallisen hallinnan parantamiseksi verkostossa tehtävää yhteistyötä olisi syvennettävä; suosittelee verkoston laajentamista siten, että se kattaa asianmukaiset kansalliset elimet; katsoo, että oikeusasiamiehen osallistumisesta eurooppalaisiin ja kansainvälisiin oikeusasiamiesten järjestöihin olisi pidettävä kiinni ja sitä olisi lujitettava;

18. toteaa, että aikaisempien vuosien tavoin useimmat oikeusasiamiehen käynnistämät tutkinnat koskivat komissiota (52,7 %); toteaa, että vuonna 2012 käynnistettyjen Euroopan parlamenttia koskevien tutkintojen määrä lähes kaksinkertaistui vuoteen 2011 verrattuna; kehottaa sihteeristöään toimimaan tiiviissä yhteistyössä oikeusasiamiehen kanssa ja varmistamaan, että tämän hallinnollisia käytäntöjä koskevia suosituksia ja huomioita noudatetaan ja seurataan;
19. korostaa, että jokainen loppuun saatettu tutkinta on askel oikeaan suuntaan ja hyvä mahdollisuus toteuttaa parannuksia, joita yleisö on havainnut ja pyytänyt, ja että tämä on keino tehdä Euroopan kansalaisuudesta mahdollisimman osallistuvaa unionin lainsäädäntömenettelyssä;
20. on tyytyväinen oikeusasiamiehen aloitteeseen julkaista julkisen palvelun periaatteet, joiden tulisi ohjata EU:n virkamiesten toimintaa; muistuttaa, että viisi julkisen palvelun periaatetta ovat sitoutuminen Euroopan unioniin ja sen kansalaisiin, rehellisyys, objektiivisuus, toisten kunnioittaminen ja avoimuus; kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia sisäistämään nämä periaatteet kaikessa toiminnassaan;
21. on tyytyväinen, että oikeusasiamies julkaisi kesäkuussa 2013 uuden painoksen eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännöstöstä ja ottaa siinä huomioon Euroopan unionin tuomioistuinten oikeuskäytännön sisältämät eurooppalaisen hallinto-oikeuden periaatteet;
22. on tyytyväinen oikeusasiamiehen osallistumiseen moniin eri konferensseihin, joissa on tarkasteltu parempaa julkishallintoa, mukaan luettuna EU:n hallinto-oikeutta käsittelevän tutkimusverkoston (ReNEUAL) konferenssi, jonka järjestämiseen hän osallistui;
23. toistaa 15. tammikuuta 2013 antamassaan päätöslauselmassa¹ komissiolle esittämänsä kehotuksen hyväksyä yhteiset EU:n hallinnossa sovellettavaa hallintomenettelyä koskevat sitovat säännöt ja periaatteet ja esittää SEUT:n 298 artiklan nojalla ehdotus tätä koskevaksi asetukseksi; pitää oikeusasiamiehen tähänastisia kokemuksia ja niitä koskevia julkaisuja sopivana perustana tällaisen lainsäädäntöehdotuksen sisällölle; katsoo, että tämä on paras tapa varmistaa pysyvä muutos EU:n toimielinten hallintokulttuurissa;

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0004.

24. panee tyytyväisenä merkille, että toimielimet antoivat 98 myönteistä vastausta niihin 120 huomautukseen ja suositukseen, jotka oikeusasiamies antoi tutkimustensa yhteydessä vuonna 2012, mikä merkitsee, että 82 prosentissa tapauksista EU:n toimielimet toimivat oikeusasiamiehen ehdotusten mukaisesti; kehottaa kaikkia EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia tekemään parhaansa taatakseen, että oikeusasiamiehen huomautuksia ja suosituksia noudatetaan, ja auttamaan oikeusasiamiestä lyhentämään tutkintamenettelyjen määräaikoja vastaamalla nopeasti hänen tiedusteluihinsa ja muun muassa tekemällä yhteistyötä hänen kanssaan;
25. muistuttaa, että oikeusasiamies antoi vuonna 2012 parlamentille yhden erityiskertomuksen, joka koski sitä, ettei komissio ollut selvittänyt Wienin lentoaseman laajennuksen käsittelyyn liittyvää eturistiriitaa, ettei kyseistä laajennusta koskevaa ympäristövaikutusten arviointia ollut tehty ja ettei rakennushankkeesta ja ympäristövaikutusarvioinnin puuttumisesta valittaneiden käytettävissä ollut ollut muutoksenhakumenettelyjä; tunnustaa tällaisen kertomuksen tarjoamat mahdollisuudet ottaen huomioon, minkälaisista asioista on kyse; muistuttaa, että kyseinen erityiskertomus antoi vetoamusvaliokunnalle syyn antaa tulevaisuutta koskevia ehdotuksia ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin meneillään olevasta tarkistamisesta ja unionin hallintomenettelylainsäädännöstä;
26. katsoo, että etenkin silloin, kun annetaan suositusluonnos, tieto siitä, että seuraava askel voi olla erityiskertomus parlamentille, saa usein toimielimen tai elimen muuttamaan kantaansa;
27. toteaa, että edellinen ja nykyinen oikeusasiamies ovat seitsemäntoista ja puolen vuoden aikana antaneet vain 18 erityiskertomusta; katsoo, että tämä on osoitus EU:n toimielinten omaksumasta yhteistyöhön perustuvasta lähestymistavasta suurimmassa osassa tapauksia; tunnustaa näiden erityiskertomusten merkityksen ja kannustaa oikeusasiamiestä edelleen puuttumaan tällaisiin tapauksiin, kun on kyse merkittävistä hallinnollisista epäkohdista EU:n toimielimissä, elimissä ja laitoksissa;
28. korostaa, että 28. syyskuuta pidettävä kansainvälinen ”oikeus tietää” -päivä on aloite, joka nostaa oikeusasiamiehen profiilia eurooppalaisten keskuudessa, ja myös esimerkki hyvästä toimintatavasta;
29. on tyytyväinen oikeusasiamiehen sekä parlamentin vetoamusvaliokunnan, Euroopan vammaisfoorumin, komission ja perusoikeusviraston osallistumiseen vammaisyleissopimuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaiseen EU:n tason kehykseen, jonka tarkoituksena on turvata, edistää ja seurata YK:n vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoa; kehottaa oikeusasiamiestä asettamaan työssään erityistä painoa hyvin haavoittuvien sosiaaliryhmien, myös vammaisten, tarpeisiin;
30. on tyytyväinen oikeusasiamiehen pyrkimykseen turvata perusoikeuskirjan täytäntöönpano EU:n toimielimissä myös oma-aloitteisten tutkintojensa kautta; olettaa, että toinen vastaavanlainen tehtävä annetaan oikeusasiamiehelle unionin liittyessä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa edellytetään;

31. korostaa oikeusasiamiehen oma-aloitteisten tutkintojen merkitystä, sillä niiden yhteydessä hän voi tarkastella asioita, jotka muuten eivät tulisi hänen tietoonsa, koska kansalaisilla ei ole tarvittavia tietoja tai resursseja kantelujen tekemiseksi; katsoo, että on tärkeää lisätä Euroopan oikeusasiamiehen toimiston näkyvyyttä;
32. pitää myönteisenä Turkissa vuonna 2012 hyväksyttyä lakia oikeusasiamieslaitoksen perustamisesta; tunnustaa Euroopan oikeusasiamiehen tuen ja opastuksen merkityksen tässä kehityksessä; on tyytyväinen siihen, että kaikki ehdokasvaltiot ovat nyt perustaneet kansallisen tason oikeusasiamieslaitoksen; katsoo, että kokemus osoittaa, että oikeusasiamieslaitos on hallinnon parantamisen, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien puolustamisen kannalta erittäin hyödyllinen ja että sen tähden niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät ole vielä perustaneet oikeusasiamieslaitosta, olisi aktiivisesti harkittava sen perustamista; kehottaa Euroopan oikeusasiamiestä jatkamaan tulevien ehdokasvaltioiden tukemista tässä menettelyssä;
33. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman ja vetoamusvaliokunnan mietinnön neuvostolle, komissiolle, Euroopan oikeusasiamiehelle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille ja niiden oikeusasiamiehille tai vastaaville toimivaltaisille elimille.

PERUSTELUT

Euroopan oikeusasiamies P. Nikiforos Diamandouros ilmoitti 14. maaliskuuta 2013 parlamentin puhemies Martin Schulzille aikeestaan jäädä eläkkeelle 1. lokakuuta 2013. Diamandouros selitti, että hän olisi maaliskuun 2013 loppuun mennessä ollut kymmenen vuotta Euroopan oikeusasiamiehen virassa ja totesi, että oli tullut aika siirtyä pois julkisesta elämästä Euroopan unionin tasolla. Hän haluaisi palata aikaisempaan asemaansa aktiivisena yksityisenä kansalaisena ja julkisen elämän tutkijana ja opiskelijana siinä toimimisen sijaan.

Euroopan parlamentti on kiitollinen oikeusasiamiehen saavutuksista kymmenen vuoden aikana ja erityisesti hänen työstään palvelukulttuurin ja hyvän hallinnon edistämiseksi EU:n hallinnoissa sekä työstään avoimuuden vartijana.

Diamandouros toimitti virallisesti viimeisen vuosikertomuksensa parlamentin puheenjohtajalle 21. toukokuuta 2013 ja esitti kertomuksen vetoamusvaliokunnalle Brysselissä 28. toukokuuta 2013.

Oikeusasiamies käynnisti 465 tutkimusta vuonna 2012 (18 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011). Hän päätti 390 tapausta (23 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011). Yleisemmällä tasolla oikeusasiamies auttoi vuonna 2011 yli 22 000 henkilöä käsittelemällä heidän kantelunsa (2 442 tapausta), vastaamalla heidän tietopyyntöihinsä (1 211) tai antamalla neuvontaa verkkosivustollaan olevan interaktiivisen oppaan avulla (19 281).

Oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvien kantelujen määrä oli 740 ja hänen toimivaltaansa kuulumattomia kanteluita oli 1 720 eli pienin määrä kymmeneen vuoteen.

Yli 75 prosentissa tapauksista oikeusasiamies auttoi kantelijaa aloittamalla tutkinnan (18,3 prosenttia tapauksista), siirtämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, minkä tahon puoleen kääntyä (57,1 prosenttia).

Vuonna 2012 vastaanotetuista kanteluista 67 prosenttia jätettiin internetin kautta. Tietopyyntöjen jatkuva väheneminen viime vuosina on osoitus oikeusasiamiehen verkkosivustolla tammikuun alusta 2009 lähtien käytettävissä olleen interaktiivisen oppaan menestyksestä. Sen avulla eri tahot voivat saada tietoa pyyntöä jättämättä. Yleisin tässä yhteydessä annettu neuvo on ottaa yhteyttä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen.

Lisääntyneen tapausmäärän vuoksi vuonna 2012 kesti keskimäärin yksitoista kuukautta saattaa tutkinnat loppuun eli hieman kauemmin kuin vuonna 2011, jolloin se kesti keskimäärin kymmenen kuukautta. Oikeusasiamies saattoi loppuun suurimman osan tutkinnoista (69 prosenttia) vuoden kuluessa, mikä tarkoitti lievää parannusta vuoden 2010 tasoon (66 prosenttia) verrattuna. Hän saavutti tuloksen 66 hengen henkilökunnalla ja 9 516 500 euron määrärahoilla.

Kuten jokaisena vuonna, myös vuonna 2012 suurin osa oikeusasiamiehen aloittamista tutkinnoista koski Euroopan komissiota (53 prosenttia kokonaismäärästä). Tämä on luonnollista, koska komissio on keskeisin kansalaisiin suoraan vaikuttavia päätöksiä tekevä EU:n toimielin.

Vuonna 2012 aloitetuista tutkinnoista 24 koski Euroopan parlamenttia (5 prosenttia), 14 Euroopan ulkosuhdehallintoa (3 prosenttia) ja seitsemän Euroopan investointipankkia (1,5 prosenttia). Lisäksi 97 tutkintaa (21 prosenttia kokonaismäärästä) koski EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia.

Perinteisesti kanteluja on tehty eniten Saksasta ja toiseksi eniten Espanjasta. Tämä suuntaus muuttui vuonna 2011, kun Espanja siirtyi kärkisijalle. Se säilytti paikkansa vuonna 2012. Väkilukuun suhteutettuna eniten kanteluja tuli Luxemburgista, Kyproksesta, Maltasta, Belgiasta ja Sloveniasta.

Kanteluissa eniten esiintyneet aiheet olivat: (i) avoimuus, asiakirjojen julkisuus ja henkilötiedot (22 prosenttia loppuun saatetuista tutkimuksista); (ii) komissio sopimusten valvojana (22 prosenttia); (iii) tarjouspyyntöjen ja rahoituksen myöntäminen (7 prosenttia); (iv) sopimusten täytäntöönpano (4 prosenttia); (v) hallinto ja henkilöstösäännöt (17 prosenttia); (vi) kilpailut ja valintamenettelyt (21 prosenttia); ja vii) toimielimiin, politiikkaan ja muuhun liittyvät asiat (12 prosenttia).

Vuonna 2012 loppuun saatetusta 390 tutkinnasta oikeusasiamies toteutti kymmenen omasta aloitteestaan. Hallinnollisia epäkohtia todettiin 56 tapauksessa (vuonna 2011 määrä oli 47). Myönteinen lopputulos saavutettiin yhdeksässä näistä tapauksista (vuonna 2011 määrä oli 13) laatimalla suositusluonnos, jotka hyväksyttiin. Oikeusasiamies antoi kriittisen huomautuksen 47 tapauksessa vuonna 2012, eli kahdessatoista enemmän kuin vuonna 2011.

Niiden tapausten määrä, joissa toimielin sopi asian tai joissa löydettiin sovintoratkaisu, laski hieman 80 tapaukseen (vuonna 2011 määrä oli 84). Oikeusasiamies katsoi 197 tapauksessa (verrattuna 128 tapaukseen vuonna 2011), ettei lisätutkintaan ollut aihetta. Hän ei löytänyt hallinnollisia epäkohtia 76 tapauksessa (verrattuna 64 tapaukseen vuonna 2011).

Vuonna 2012 oikeusasiamies päätti 76 tapausta, joissa hän ei havainnut hallinnollisia epäkohtia. Se, että hallinnollisia epäkohtia ei löydy, ei välttämättä ole kantelun tekijän kannalta kielteinen lopputulos, sillä tämä ainakin saa kyseiseltä toimielimeltä kattavan selvityksen siitä, miten se on toiminut. Kantelija saa itselleen myös oikeusasiamiehen laatiman riippumattoman selvityksen asiasta. Tällainen lopputulos on samalla myös konkreettinen todiste siitä, että asianomainen toimielin on toiminut hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti.

Jos tutkinnassa todetaan alustavasti hallinnollisia epäkohtia, oikeusasiamies yrittää löytää sovintoratkaisun asiassa aina kun se on mahdollista. Vuoden 2012 aikana 80 tapauksessa toimielin joko ratkaisi asian tai siinä saatiin aikaiseksi sovintoratkaisu.

Oikeusasiamies voi antaa lisähuomautuksen myös silloin, kun hallinnollisia epäkohtia ei havaita. Lisähuomautusta ei pidä nähdä toimielimeen kohdistuvana kritiikkinä, vaan sen tarkoitus on ohjeistaa toimielintä siinä, miten se voi parantaa tiettyä käytäntöä siten, että sen kansalaisille tarjoama palvelu paranisi. Vuonna 2012 oikeusasiamies antoi lisähuomautuksen 30 tapauksessa.

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos sellaista ei löydetä, oikeusasiamies joko saattaa tapauksen päätökseen kriittisellä huomautuksella asianomaiselle toimielimelle tai antaa suositusluonnoksen. Yleensä hän antaa kriittisen huomautuksen, jos i) asianomainen toimielin

ei enää kykene poistamaan hallinnollista epäkohtaa, ii) hallinnollisella epäkohdalla ei ole yleistä vaikutusta ja iii) oikeusasiamiehen seurantatoimet eivät vaikuta tarpeellisilta. Oikeusasiamies antaa kriittisen huomautuksen myös, jos hän katsoo, että suositusluonnoksesta ei olisi hyötyä tai jos asianomainen toimielin ei ota vastaan suositusluonnosta ja hän katsoo, ettei olisi tarkoituksenmukaista antaa erityiskertomusta Euroopan parlamentille.

Kriittisellä huomautuksella ilmoitetaan asianomaiselle toimielimelle, millä tavoin se on toiminut väärin, jotta se voi välttää samankaltaiset hallinnolliset epäkohdat tulevaisuudessa. Auttaakseen toimielimiä tekemään johtopäätöksiä toteuttamistaan tutkinnoista oikeusasiamies julkaisee vuosittain kertomuksen jatkotoimista, joita toimielimet ovat toteuttaneet hänen kriittisten huomautustensa ja lisähuomautustensa johdosta.

Jos asianomainen toimielin pystyy korjaamaan hallinnolliset epäkohdat tai jos hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia, oikeusasiamies antaa yleensä suositusluonnoksen toimielimelle, joka liittyy asiaan tai jota vastaan kantelu on tehty. Vuoden 2012 aikana oikeusasiamies antoi 17 suositusluonnosta.

Mikäli unionin toimielin ei kykene vastaamaan tyydyttävästi suositusluonnokseen, oikeusasiamies saattaa lähettää erityiskertomuksen Euroopan parlamentille. Siihen voi sisältyä suosituksia. Erityiskertomus Euroopan parlamentille on viimeinen tärkeä toimenpide, jonka oikeusasiamies toteuttaa tapauksen käsittelyssä, sillä päätöslauselman antaminen ja parlamentin toimivallan käyttö kuuluvat parlamentin poliittiseen päätösvaltaan.

Oikeusasiamies toimitti parlamentille vuonna 2012 yhden erityiskertomuksen. Erityiskertomus koski tapaa, jolla komissio hoiti 27 kansalaisaloitteella sille vuonna 2006 tehdyn kantelun Wienin lentoaseman laajentamisesta aiheutuvien, kielteisinä pidettyjen seurausten torjumiseksi. Kertomus hyväksyttiin 12. maaliskuuta 2013.

Vuonna 2012 oikeusasiamies osallistui Euroopan laadunhallintajärjestön johtamaan vuoden 2012 aikana toteutettuun hankkeeseen, ja hänelle myönnettiin virallisesti Committed to Excellence -tunnustus.

Vuoropuhelun ylläpitäminen sidosryhmien kanssa on keskeinen tavoite oikeusasiamiehen strategiassa vuosille 2009–2014. Oikeusasiamies järjesti 24. huhtikuuta 2012 vuorovaikutteisen seminaarin ”Europe in crisis: the challenge of winning citizens’ trust” yhdessä Euroopan parlamentin puhemiehen Martin Schulzin, Tanskan pääministerin ja EU:n neuvoston puheenjohtajan Helle Thorning-Schmidtin ja Euroopan komission puheenjohtajan José Manuel Barroson kanssa. Seminaari on vuosittain keväällä järjestettävä tilaisuus, jonka kohderyhmänä ovat kansalaiset, järjestöt, kansalaisjärjestöt, yritykset, kansalaisyhteiskunnan järjestöt, toimittajat, alueelliset ja kansalliset edustustot, muiden EU:n toimielinten edustajat ja muut asiasta kiinnostuneet.

Toinen tapahtuma oikeusasiamiehen kalenterissa oli kansainvälinen oikeus tietää -päivä, joka pidettiin 28. syyskuuta. Sen yhteydessä järjestettiin seminaari ”International Right to Know Day – Transparency and accountability in international development banks” yhteistyössä EIP:n valitusjärjestelmän kanssa. Oikeusasiamies tapasi myös Turkin hallituksen edustajia keskustellakseen ja antaakseen neuvoja lakiluonnoksesta, jolla Turkkiin perustetaan oikeusasiamieslaitos. Laki hyväksyttiin vuonna 2012, ja oikeusasiamieslaitos on ollut

Turkissa toiminnassa maaliskuusta 2013 alkaen.

Vuonna 2012 oikeusasiamies ja hänen henkilökuntansa ylimmät virkamiehet esittelivät virastonsa työtä yhteensä yli 50 tapahtumassa ja kahdenvälisessä kokouksessa tärkeimpien sidosryhmien, kuten oikeudellisen yhteisön jäsenten, elinkeinonharjoittajien järjestöjen, ajatushautomojen, kansalaisjärjestöjen, alue- ja paikallishallinnon edustajien, edunvalvojien ja eturyhmien, tiedeyhteisön edustajien, korkean tason poliittisten edustajien ja virkamiesten kanssa. Nämä konferenssit, seminaarit ja kokoukset järjestettiin Brysselissä ja jäsenvaltioissa.

Yksi perusoikeuksiin liittyvistä asioista, joihin oikeusasiamies erityisesti keskittyi vuonna 2012, oli vammaisten sopeutuminen yhteiskuntaan. Tämä oli seurausta Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaantulosta EU:ssa 22. tammikuuta 2011. Yleissopimus on ensimmäinen EU:n ratifioima ihmisoikeussopimus.

Toimielinten ja myös oikeusasiamiehen on pantava yleissopimus täytäntöön sisäisesti. Tässä yhteydessä oikeusasiamies parantaa oman verkkosivustonsa ja omien julkaisujensa saatavuutta sekä uusien Brysselissä sijaitsevien toimitilojensa esteettömyyttä, lisää tietoisuutta henkilöstönsä keskuudessa ja osallistuu asiaan liittyvään EU:n toimielinten väliseen komiteaan (Comité de préparation pour les affaires sociales), jonka tehtävänä on tutkia mahdollisuutta yhdenmukaistaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa EU:n hallinnossa.

EU:n neuvosto kannatti 29. lokakuuta 2012 komission ehdotusta EU:n tason kehykseksi, jolla on tarkoitus turvata, edistää ja seurata yleissopimuksen täytäntöönpanoa. Niin sanottuun ”33 artiklan 2 kohdan kehykseen” kuuluvat oikeusasiamies, parlamentin vetoisuusvaliokunta, perusoikeusvirasto, komissio ja Euroopan vammaisfoorumi.

Oikeusasiamiehen työalueet tässä yhteydessä ovat kantelujen tutkiminen ja niistä raportointi ja sen varmistaminen, että toimielimet noudattavat velvoitettaan kunnioittaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa yleissopimuksessa vahvistettuja oikeuksia. Henkilöillä, joiden mielestä jokin EU:n toimielin ei toimi yleissopimuksen mukaan, on oikeus kääntyä asiassa oikeusasiamiehen puoleen.

YK:n vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanon edistämiseksi oikeusasiamies tiedottaa kansalaisille ja EU:n virkamiehille heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä tunnistaa ja tuo esille hyviä hallintokäytäntöjä.

Oikeusasiamies voi oma-aloitteisilla tutkimuksilla seurata ennakoivasti EU:n hallinnon toimintaa. Vuoden 2012 aikana oikeusasiamies myös katsoi, että henkilöstösääntöjen tarkistamista koskeva lainsäätämismenettely tarjoaa arvokkaan tilaisuuden varmistaa, että EU:n hallinto on tietoinen vammaisten oikeuksien kunnioittamista koskevista velvoitteistaan. Oikeusasiamies kirjoitti asiasta parlamentin puhemiehelle.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	9.7.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 22 -: 0 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Margrete Auken, Victor Boștinaru, Philippe Boulland, Nikolaos Chountis, Carlos José Iturgaiz Angulo, Peter Jahr, Lena Kolarska-Bobińska, Miguel Angel Martínez Martínez, Erminia Mazzoni, Willy Meyer, Ana Miranda, Nikolaos Salavrakos, Jarosław Leszek Wałęsa, Rainer Wieland, Tatjana Ždanoka
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Ryszard Czarnecki, Cristian Dan Preda, Axel Voss
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Esther Herranz García, Verónica Lope Fontagné, Francisco José Millán Mon, Antolín Sánchez Presedo